

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

САБІНА ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА, МАГІСТР*
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

Забезпечення стабільного функціонування підприємств в умовах ринкової економіки об'єктивно вимагає постійної діагностики та прогнозування їхнього фінансового стану з метою виявлення негативних змін і відповідно своєчасної адекватної реакції на такі зміни.

Становлення ринкової економіки в Україні, поява фінансових ринків об'єктивно сприяли розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз. Саме розвиток ринкових відносин підвищує відповідальність і самостійність підприємства та інших суб'єктів ринку в підготовці та прийнятті управлінських рішень. Ефективність цих рішень багато в чому залежить від об'єктивності та всебічності оцінювання існуючого фінансового стану підприємства.

Участь України у європейських та євроатлантичних інтеграційних процесах вимагає від фахівців економічного спрямування вміння кваліфіковано використовувати облікову інформацію в системі управління з метою проведення стратегічних змін у діяльності підприємства. Для успішного розвитку суб'єкту господарювання, гармонійного забезпечення інтересів його власників, персоналу, інвесторів необхідно проводити постійний моніторинг його фінансового стану. Саме фінансові показники діяльності підприємства є індикатором його конкурентоспроможності й ефективності господарювання в ринковій економіці. Становлення ринкової економіки в Україні, поява фінансових ринків сприяли розвитку такого важливого напрямку аналітичної роботи, як фінансовий аналіз.

Сутність фінансового аналізу полягає у підборі, систематизації та вивченні даних про фінансові ресурси підприємства та їх використання з метою мобілізації коштів, необхідних для виконання запланованих завдань та погашення фінансових зобов'язань в процесі

---

* *Науковий керівник – Коломісць Н.О. к.е.н., доцент.*

господарської діяльності підприємства. Досить часто фінансовий аналіз називають аналізом балансу. Адаже у свій час саме аналіз балансу і комерційна арифметика (у сучасному розумінні фінансовий менеджмент) були покладені в основу фінансового аналізу [1].

Фінансовий аналіз є необхідною і важливою складовою фінансового менеджменту. Основна мета фінансового аналізу як елементу фінансового менеджменту – дати об'єктивну оцінку фінансового стану підприємства, його фінансових результатів, ефективності фінансової діяльності з тим, щоб прийняти ефективні управлінські рішення, ринкова економіка визначає конкретні вимоги до системи керування підприємствами. Стає актуальним пвидке реагування на управління господарською ситуацією з метою підтримки стійкого фінансового стану і постійного удосконалення виробництва відповідно до зміни кон'юнктури ринку [2].

В сучасних умовах кожне підприємство повинно чітко орієнтуватись у складному лабіринті ринкових відносин, правильно оцінювати виробничий та економічний потенціал, мати чітку стратегію подальшого розвитку, знати фінансовий стан як свого підприємства так і підприємств – партнерів.

Фінансовий стан – це здатність і спроможність підприємства фінансувати свою діяльність, і може бути стійким, нестійким та кризовим. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, які необхідні для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективністю використання, фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними та фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Для того, щоб оцінити поточний і перспективний фінансовий стан підприємства, необхідно здійснити фінансовий аналіз, який є методом оцінки і прогнозування фінансового стану підприємства на підставі даних бухгалтерського обліку і звітності. Його завдання - визначити якісно фінансовий стан, з'ясувати можливості підвищення ефективності фінансування підприємства за допомогою раціональної фінансової політики; оцінити напрямки розвитку підприємства, виходячи з потреби у фінансових ресурсах.

Одержання достовірної та повної інформації про фінансовий стан є досить складною задачею для кожного підприємства. Основним джерелом такої інформації є фінансова звітність підприємства, що відображає на визначену дату, чим дане підприємство володіє і за рахунок яких джерел сформована його

власність [5]. Фінансовий стан підприємства може бути задовільний або незадовільний.

Задовільний фінансовий стан – стійка ліквідність, платоспроможність та фінансова стійкість підприємства, його забезпеченість власними оборотними засобами та ефективне використання ресурсів підприємства. Незадовільний фінансовий стан – характеризується неефективним розміщенням ресурсів та неефективним використанням їх, незадовільною платоспроможністю підприємства, наявністю простроченої заборгованості перед бюджетом, з заробітної плати, недостатньою фінансовою стійкістю у зв'язку з несприятливими тенденціями розвитку виробництва та збуту продукції підприємства.

Аналіз фінансового стану підприємства має три основні цілі:
перша – оцінити минулу фінансову діяльність підприємства;
друга - підготувати інформацію, необхідну для прогнозування майбутньої діяльності підприємства;

третя – порівняти показники діяльності підприємства з показниками інших підприємств галузі.[3]

За допомогою чітко організованого аналізу можна вчасно відстежити погіршення фінансового стану підприємства, коли поряд із показниками стабільності фінансового стану підприємства, з'являються показники, що характеризують негативні тенденції у виробничій та господарській діяльності, які можуть призвести до банкрутства. Тому одним з основних завдань аналізу фінансового стану є оцінка прибутковості підприємства у співвідношенні з ризиком акціонерів, які вкладають в нього гроші.

На практиці аналіз проводиться для визначення рівня фінансової стійкості підприємства, оцінки ділової активності й ефективності підприємницької діяльності з метою прийняття найбільш оптимальних рішень, що стосується діяльності підприємства.

Як правило, результат фінансово – господарської діяльності економічного об'єкта визначається показниками прибутковості (прибутку, рентабельності) і аналізується з точки господарської діяльності. Методика фінансового аналізу містить у собі такі блоки, як:

- загальна оцінка фінансового стану і його зміна за звітний період;

- аналіз ділової активності підприємства й ефективності управління;

- аналіз ліквідності активів підприємства і його платоспроможність;
- аналіз фінансової звітності.

На сьогодні розроблено багато методик проведення аналізу фінансового стану підприємства. Але не завжди результати аналізу окремих методик можна використати для прогнозування.

Критеріями вибору найбільш вдалої методики аналізу фінансового стану підприємства з точки зору можливості його подальшого прогнозування за допомогою отриманих аналізу є:

1. наявність і зміст попередніх процедур;
2. наявність дублювання етапів, процедур, робіт;
3. міра докладності і детальності розгляду етапів;
4. рівень розкриття економічного змісту використаних показників;
5. міра деталізації аналізованих даних;
6. джерела отримання вихідної інформації;
7. потенційні користувачі результатів аналізу [4].

У світовій практиці широко використовуються нормативні значення фінансовий співвідношень, визначених на основі чималого багаторічної практики діяльності фірм. Сьогодні в Україні, на жаль, базис знань по даному питанню і досі не розроблено. З іншого боку, використовувати для аналізу в умовах України набір і граничні значення індикаторних показників, які застосовуються у провідних промислово розвинутих країнах світу, неможливе через те, що вони відбивають зовсім інше середовище господарювання. Тому можна зробити висновок, що порівняльний аналіз отриманих по кожному підприємству значень окремих аналітичних показників, які характеризують його діяльність, доцільно проводити не з нормативними значеннями, а з показниками, перерахованими нижче:

- середнє значення аналогічних показників, розраховане для сукупності підприємств кожної галузі, які виробляють основну частину її продукції;

- середнє значення показників, визначених в цілому по всьому обсягу випуску відповідної галузі (така інформація може бути отримана в експертному інституті чи розрахована аналітичними службами регіону самостійно на основі інформації Держкомстату України);

- значення показників, рекомендованих українськими дослідниками.

На нашу думку, щоб одержати комплексну оцінку економічного стану підприємства при даному підході, потрібно зрозуміти, наскільки ефективно воно функціонує. Підприємство розглядається з різних точок зору:

- як елемент у ряді аналогічних підприємств, які виробляють аналогічний вид продукції або належать до тієї ж галузі;
- як об'єкт, який постійно змінюється;
- як складну систему, співвідношення окремих елементів, яка дозволяє охарактеризувати стан всього об'єкта, який складається на певний момент часу, виявити «болючі точки» системи, котрі вимагають більш інтенсивного впливу [6].

Управління підприємством – комплексний і складний процес, суть якого зводиться до пошуку і прийняття найбільш ефективних рішень і їх практичного здійснення. У процесі розвитку економіки України все більшої значущості набуває системний підхід до управління підприємствами. Тут виникає потреба аналізу об'єкта дослідження – суб'єкта господарювання, як складної економічної системи. Економічна система вимагає тісного взаємозв'язку всіх її елементів і частин. Отже, системний підхід дозволяє розробити умови оптимізації роботи підприємства в цілому. Серед подальшого розвитку досліджень у даному напрямі важливе місце посідають перспективні роботи щодо створення науково - обґрунтованих методик проведення комплексних рейтингових оцінок фінансового стану підприємства і організації України на регіональному рівні. Такі дослідження набувають особливого значення в контексті методичного забезпечення реалізації інноваційно – інвестиційної моделі розвитку економіки України.

Література.

1. Азаров А.О. Складання оптимальної множини параметрів при оцінці фінансового стану підприємства /А.О.Азаров , О.В. Воронюк// Економіка: проблеми теорії та практики., 2004. – С. 114
2. Бандурка О.М. Фінансова діяльність підприємства: підручник/ О.М.Бандурка, М.Я.Коробов, П.І.Орлов, К.Я.Петрова. – К. 6 Либідь, 2003. – 384 с
3. Лузан Ю.Я. Фінансовий стан агропромислового виробництва в Україні та шляхи його удосконалення / Ю.Я.Лузан //Економіка АПК. – 2010 -№ 5.- С.15- 18.
4. Михайлов В. Фінансовий стан підприємства (аналіз деяких методичних питань) / В.Михайлов, Ю.Прилишко, В.Бірюченко// Ринок цінних паперів України – 2011. - № 5-6. – С.31-38.

5.Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств/ А.М. Поддєрьогін. – К.: КНЕУ, 2000 – 460 с.

6.Томчук О.Ф. Аналіз фінансового стану як визначального показника фінансового здоров'я підприємства / О.Ф.Томчук, А.О.Головатюк// Інноваціо – технологічні аспекти формування сучасного конкурентоспроможного АПК України / під ред. д.е.н. професора Ю.О.Нестерчук.- Умань: видавничо – поліграфічний центр «Візаві», 2014. – Частина 2. – 256 с.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ЯК СКЛАДОВА КОНТРОЛЮ ТА УПРАВЛІННЯ

СЕЛЕГЕЙ О.П., СТУДЕНТКА*

*ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІАВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА*

Становлення ринкової економіки в Україні, поява нових господарських структур різних форм власності, розвиток міжнародних економічних зв'язків зумовлюють необхідність удосконалення обліку і контролю як складових частин економічної інформації, необхідної для управління на всіх рівнях.

Управління будь-яким підприємством вимагає систематичної інформації про здійснені господарські процеси, їх характер і обсяг, про наявність матеріальних, трудових і фінансових ресурсів, їх використання, про фінансові результати діяльності. Основним джерелом такої інформації є дані поточного бухгалтерського обліку, які систематизуються у звітність.

Розвиток господарських зв'язків в умовах ринку значно розширює кількість користувачів обліковою і звітною інформацією. Ними є не тільки працівники управління, безпосередньо пов'язані з підприємництвом, а й зовнішні користувачі інформації, які мають прямий фінансовий інтерес: банки — при вирішенні питання про надання кредитів; постачальники — при укладенні договорів на поставку товарно-матеріальних цінностей; інвестори, засновники, акціонери, яких інтересує рентабельність вкладеного капіталу і можливість одержання доходів (дивідендів). Значний інтерес облікова інформація має також для працівників податкових і фінансових служб, органів державної статистики й управління.

---

* Науковий керівник – Кравченко Ю.М., к.е.н., старший викладач ВНЗ